

Itt születtem

Szentegyháza

Erdélyi körutak alkalmával időztek el egy kicsit a mi városunkban is.

Szentegyháza a Hargita hegység lábánál fekszik, a Kis-Homoród és a Vargyas patakok mentén.

Mai nevét csak 1969 óta viseli, amikor Szentegyházásfalut és Szentkeresztbányát összeolvasztották, és várossá nyilvánították. A falu nevét többféleképpen magyarázzák. Az eredeti Nagyláhfaló név Oláh János pásztorra utalhat, aki itt telepedett le. A Szentegyházásfaló nevet a templom építése után kapta, megkülönböztetésül a szomszédos Kápolnásfalótól, ahol csak kápolna volt. Mindkét falu kiváltságokat élvező, szabad székely település: védelmi célból jöttek létre.

A város madártávlatból óriási S betűhöz hasonlít, amint követi a völgyet. A hagyományos székely parasztháztól a tömbházig sokféle épület szegi a hegyi településre jellemző szűk utcákat. A régi lakóház az „első ház”-nak nevezett szobából és kamrából vagy gabonásból állt. Kékre meszelték, apró, barna vagy zöld zsalugáteres ablakokkal nézett az utcára. A székely kapu mögött csűr, istálló, szin, ólak, hátul kicsi kert állott.

A nagyfalusi római katolikus templomot az 1750-es években építették, fallal erősítették.

A „bányai” templom román stílusban épült az 1930-as években. A kereszt gömbjébe rejtett irat szerint „e templom épült jajjal, bajjal, mert akinek nem volt, adott volna, de akinek volt, az nem adott”.

Ünnepeken ismét sokan hordják szép, székely viseletünket.

Régen a patakra épített fűrészek zaja verte fel Szentegyházásfaló csendjét. Sajnos mára ezek eltűntek. Szentkeresztbánya fiatal település. Vasüzeme 1836 óta dolgozta fel a Lövétén bányászott vasércet.

Híres, és Erdély-szerte egyedülálló a mára sajnos megrongált Vashámor. Alig két évtizede még döngtek a patak-hajtotta hatalmas fakalapácsok, sziszegtek a fűjtatók, piroslott a vas a kovácsok fogójában.

Katona őseink feladata volt az Udvarhely-Csík-szereda közötti út őrzése. A postakocsi elé pihent lovakat kellett adniuk. Terhes feladat volt ez. Cselhez folyamodtak. Apafi Mihály fejedelemtől kérték, hogy pecsétes kutyabőrön adja írásba nekik: „Akinek nincs lova, járjon gyalog.” A gyanútlan fejedelem teljesítette kérésüket, s ők azontúl Apafi írásával tagadták meg a váltó-lovak biztosítását.

*Szentegyháza kicsi város,
Kicsike, de mégis szép.
Ha majd egyszer eljönnek,
Meglátják majd önök is.*

Ha erre jártok, ne mulasszátok el a Múzeum-szálló látogatását, ahol régi festett bútorokat, kazettás mennyezetet, munkaeszközöket láthattok. A temetőnket sokan fényképezik, hisz ilyen keresztfákat csak nálunk látni.

Ritka szokás a nálunk még tartott asszonyavatás. A templomi esküvőn a menyasszony fejére fejkendőt kötnek, majd beültetik az anyósa padjába. A pap közben gyermekáldást és boldog életet kér a Jóistentől. Másnap a fiatal házasoknak csorba fűrészszel az „Erdő szélén nem jó lakni” éneklése közben farönköt kell elvágniuk. A rönk egyik felét régen betették a nászágyba, hogy télen meg ne fázzanak.

Szentegyházafaluban 1700 óta működik iskola. Büszkék vagyunk a messze földön híres, 150 tagú gyermekfilharmóniánkra.

Végül csobbanjunk bele 26 fokos gyógyvizű medencénkbe, a Szentegyháza-Gyöngyébe, és kóstoljuk végig a Szeltersz völgyének sokféle borvizét.

**Búcsúzunk, és várunk benneteket!
A Tamási Áron Általános Iskola
IV. A osztályos tanulói és
Elekes Aranka tanító néni.**

